

Aantekeningen bij: Eerste keuren vande draperye neeringhe der saeyen ende grogreynen, die ghereet werden binnen der stad Delff (Delft, 1596) en: Eerste keuren ende ordonnantien, volghende de welcke binnen der stad Delff ghereedt ende ghemaect zullen werden, saey ende cottoen-fusteynen, cottoen vierschachten, negenoogen, breede ende smalle doppen ... (Delft, 1596)

<https://hdl.handle.net/1874/214707>

De volghende Artikels zijn
 getrokken uit de eerste Keuring
 vande Craperye neeringhe der Saeyen
 ende Grograjnen die ghereet werden
 binnen der Stadt Delft. ons. 1506.

Er is bevat 119 Artikels en vier het
 eerste Keuren omme de volghende,
 by die van der Saey ende Grograjne dra-
 perye Neeringhe binnen der Stadt
 Delft, moete ghecrapiert ende gheriet te
 werden. Double ghevolte Saeyen oemen
 noempt Ghehaerde Saeyen 16 Art.
 en uit de eerste Keuren ende Ordonnan-
 tien, volghende de welke binnen der
 Stadt Delft ghereet ende ghemacht sullen
 werden, Saey ende Cattoen-fusteynen, Cattoen
 vierhaenten, Negen-ogen breed ende smalle
 Doppen, breede ende smalle Ketten, ghebendeert,
 watte, ende Piemontsede, ende ghevolte vanden
 53 Artikelen Anno 1506.

Verskillende rangen welke men
beklaadt bij de Grapperie-metingen der
Jaagen en groeynen welke verswaardig
worden binnen Selfs zijn als volgt:

Superintendenten

Gouverneur

Wardmeesters en Provisinaars

Pakkers

Wollen- en Garenhouwers

de Snaap

de Meter

de Persen

de Volers

de Conroijers

de Verwers

de Baillij

Art. 6 Niemand zal deze Grapperie-meting
mogen doen of bij anderen op zijnen naam
van Burgers of Drenters derer Steden welke
taartoe bij de Wardmeesters ten Looi-hallen

dat daarvan wordt gehouwen moeten
zijn opgeschreven.

Art. 7. De Warenmeesters zullen boef hou-
den van al de merken van kooplieden
drappiers en werkers als ook vande leer-
lingen. Welke merken om de 2 jaar ver-
boekt moeten worden om voor te komen
dat men geen gelijk merk gebruikt.

Art. 8. Wolkammaners

Art. 15. Tot geruyt van den koopman en
den drappier mogen men gebruiken
Engelsch, Fransch, Walsch of Cotons
garen mits dat het blijft in sulck een
staat als het uit die landen zal komen.

Naar het Vlaamsche of Leuw-
sche garen mitsgaders dat geen verder bin-
nen lands zal worden gesponnen op de
speciale dagen ter markt kunnen bren-
gen zoo het buiten de 12 mijlen der stad
gesponnen is.

Art. 16. Vrijgaren noemt men het
Engelsch, Fransch, Walsch of Cotons

De

De garenverkoopers noemt men ook
filotiers

Vlaamsch en Leuwisch garen of
geen buiten de 12 mijlen in de ronde
gesponnen is.

Art. 17. Keten-garens.

Geen garenverkoopers zullen binnen
dere stad of op de Garenmarkt of daar
buiten ene eenig Keten-garen mogen
koopert. Doch de gemene drappiers zal-
len dit mogen doen een mijl buiten
de stad.

Art. 18. Twijners.

Art. 19. Binnen de stad is het buiten
getwijne garen verboden uitgenomen
het Engelsche

Art. 22. Hoochste in het scheren.

Daer vinden wij genoemd
Dobbel-saaijen en Heere-saaijen
Dobbel System

Smallen of fijne Saaijen
Breede Groegrijnen

Smalle grogijnen

Ypersche Grogijnen

Wito smalle Grogijnen

Art: 28. 30. Peertlingen.

Art: 29. Geen werkers van Saaijen of grogijnen zullen mogen werken voor twee meesters met een getouw

Art: 30. De werkers mogen de saaijen of grogijnen af werken de breedte in een maan, de smallen in 16 daegen.

Art: 31. De saaijen en grogijnen welke te loochalle gebracht worden om te ventlood te ontvangen zoo moet de Maester deselve bevindende lang te zijn als volgt:

De dubbele 35 $\frac{1}{2}$ ellen

in fyne of smallen 11 ellen lang ^{Art: 31. Maat}

Art: 32. Worden de Saaijen te kort bevonden dan zullen zij aan de Warandours overhandigt worden

De Saaijen die over de halve el te kort bevonden worden zullen geroosor worden

op

op 11 ellen. En is de werker of draper er schuldig aan zal hij met geeseling of anderszins gestraft worden.

Art: 33. De solders zullen gebruiken voor de Saaijen en grogijnen de gekoude zwarte soep enz. de dubbele witte met witte soep

Zij zullen de saaijen en grijnen wasjen en vollen met de soeten en zullen geen gebruik mogen maken van volmolens stampers of ook tekken, kuipen of vaten

Art: 34. De solders moeten al het conroy-qua als aan de conroyers overleveren also:

Grijnen

Heer-saaijen

Dubbel Lijsten

Art: 35. Amst van de conroyers.

De conroyers zullen de saaijen, grogijnen of ook schalben verbeteren en behoorlijk in maaijen al eer zij de stukken uit hun huis laten gaan volgens het oordeel van de Warandours, zij zijn gekoude en gebroken met een linnen of vlas draad, opten eyken moet den ghebrouwen te tooghen

Art. 57. Deze D. Persers Ampt.

Zij zullen de dubbel witte 12, ten minste 10 uur lang in de pers laten liggen en de dubbele zwarten niet minder dan 6 uur.

Art. 60. Wat men vermag dit te vullen en wit uit te voeren.

Art. 66. Over het verseren en de Warandering van pieken of schabben.

De Grijsen of saijen welke om eenige reden door de Warandiers zijn afgekeurd worden aan twee of 3 stukken gesneden en worden Pieken genoemd deze worden daarna weder aan een genaaid om zwart of in kleuren gewerwd zoo wordt ieder stukje genaaid warandierend.

Art. 64. Geen Pieken of schabben te bloeken

Art. 73. Op het staal blaauwen.

Alle saijen alle groegrijne pieken of schabben zal men eerst op het staal moeten blaauwen waerhoer men niet anders mag gebruiken dan wood of pastel. Deze worden dan gestempeld met een dubbel arend

uitgenomen

uitgenomen de Heersaijen of groegrijnen welke men paarsch, violet of farmosijn beoort, deze moeten beter en hoger geblaauwd zijn en zullen dan gestempeld worden met twee dubbele arende.

Art. 74. Wit niet te zwarten.

Niemand mag saijen, groegrijnen pieken of schabben van wit zwart te maken zonder eerst op het staal geblaauwd worden.

Art. 75. Blaauwen van bleekerts.

De verwers zullen de saijen ter bloeke geblaan zoo goed blaauwen dat zij voor de eerste maal de warandise mogen perseren.

Art. 76. Porret saijen.

Zoojide warandiers ter warandering kessen men geblaauwde saijen om te bloeken met levendig genoeg van blauw waren ~~is~~ want noemt men etwelce porret saijen

Art 77. Coluren

De verwer zullen alle saijen zonder beoort verseren.

Mogen niet gebruiken

koperrood enz. hier wordt niet onder ver-
staan het Brazijl voor zoo veel de tanijten
violette of azuuren.

Alle stukken die men op subbelde kleuren
verlangt te verwen als groen, tanijt, violet
of azuuren zullen eerst op het staal geblauwd
moeten zijn met wood of pastel.

Inde violette framousijnen en wanneer
zij geblauwd zijn zal men alleen loche-
nille mogen gebruiken enz.

Art 98. Alle smalle kleuren uitgenomen
de paarschen zullen te verwen naar de Conroy-
leeren om geconroyd, geperst en ter waarandise
gepresenteerd worden

Art. 99. Purper-verwen, Morije en violet
Gramosijer.

Art 100. Hoe men blecken en in zijde verwen
zwarzen zal.

Wanneer de saaijen geblauwd zijn
zullen zij worden gebleekt met Claenschrijben,
slijp en vylsel van uren of staal

De groogrynen en de Heersaaijen zullen ge-
blauwd zijnde zwart geverwen worden met

goede

goede Duitsche Loune-mee verder
met yhalte, koperrood en gom die men
Arabicum of tragacantum noemt

Art. 94. Smalle genaamd de fijne saaijen

Art. 95. De Grijnen en Heere-saijen die
de gemeene sorteering verre te boven gaan
noemt men over-rijkers

Art. 97. Grijnen ook genaamd Grogrijnen

Art. 100. Niemand zal enig goed van
saaijen, Heersaaijen of groogrijnen, breede
of smalle mogen pakken ter verzending
& zij in zakken, manden of andersins ver-
ge dan in 4 bijzijnen van een gewonen
pakket op verbeurte der goederen.

De pakkers genieten voor salaris
van een dubbeld saaij of groogrijn, een oortstaver

De smalle hult
" " verdeeltens op 4 jaictsoen van Italic
dubbeld geld

Art. 110. Binnen de stad mogen geen ge-
verfde groogrijnen of Heersaaijen door worden
verkocht dan die alhier zullen zijn geverfd
op verbeurte van het goed.

Art 111. Niemand mag eenige saaijen
of grooijnen luiten deze stad gemaakt
hier mogen spreeden, conroijen of verwen,
als bovens.

Art. 112. Arbeidslieden aan de Hering
werken

Art 113. Geen weggelepen knecht of jongen
aan te nemen of te wek te stellen

Art 1. Dubbele gevulde saaijen die
men noemde gekaarde saaijen

Art. 11. De voorschreven gevulde saaijen zullen
voor de solders aan de conroijers worden
geleverd en geconroijd zijnde zullen zij
ter halle worden gebracht om aldaar gewa-
randeerd te worden of dezelve behoortlyk
zijn geconroijd zij zullen dan den koop-
man of drapiers thuis geleverd worden
of naar zijn believen ter verwen kunnen
gebracht worden

Art In de keuren en ordonmantie der
stad Delft van 1596 vinden wy oek al
daar werden geroed de navolgende fustijnen
als: Saij-fustijnen

Katoen-fustijnen

Katoen-viersechten

Negen-oogen

Breede en smalle Doppen zoo grof als

fijn

Breede en smalle rebben

gebendeerde platten (4 welk zijn verschaette)
en Picmontsche

Art. 5. De worandcers zullen register
moeten houden van de massen en merken
van de drapiers als oek van de ruwers,
scheurers, Bleyhers, blaauw en zwart verwen

Art. 19. Paewe-Persen.

De stukken moeten de lengte hebben als
volgt. De fustijnen van saij of katoen 22 1/2 el
De viersechten 21 1/2 el, De negen-oogen 20 ellen
De breede Doppen zoo fijnen als grove
30 ellen, De smalle Doppen fijne en grove 20 ellen
De breede rebben 16 ellen, De smalle rebben 20 ellen
De platten 20 ellen, De gebendeerde 20 ellen

en de Piessantse en allen Brugse
maat

Art. 26 Blijkers. De stukken door kaken
inkomt en die men wit bevoert te houden
zullen naar hun eerste oordeel van de reanne
persen gebragt moeten worden om wit
gebleekt te worden. Buiten dese shall mits
met voorweten van den Peken der Justitien
en borgstellende out verclen op verbeurte
binnen 6 weken daar witten zullen zijn
en zullen dan gekeurd worden of de wit
genoeg zijn. Na St. Lucasdag zullen de
Blijkers geen goed om te wandere kun-
nen gebragt worden tenzij met consent.
In de winter tye werd er niet gebleekt.

Art. 27. Zogelen van de Witten.

De cotoen Vier-schachten noemt men
Wicelsche Bombarijn of Buffelkens

Art. 28 Ruwen

Alle saey Justitien en andere stukken die
geverwd worden gewarandacira zijnde moeten
worden gebragt om te ruwen, niemand
zal versnogen enige stukken te ruwen of iet
vaaraan te doen met de handen, van te
strijken, op te halen ens. voor dat derselwe ge-
oordeeld zijn.

Art 29.

Art. 29. Scheren.

De stukken gherout en goorroeld wesende
zullen zij gescheren worden

Art. 30. Blauwen

De stukken die men zwort bevoert te
hebben moeten eerst geblauwd worden en
wel met de bysondere bepaling dat derselwe
niet mogen worden geblauwd in een huis.

Art. 31. Geene blauwverwers zullen enige
stukken mogen blauwen tenzij derselwe
alvorens zullen zijn gecontroye

Art. 35 Zwarte saey-justitienere messagades
kattiere vier-schachten ens. en de kotoene
drieschachten ens.

Art. 38. Geen Poorters nog in woonders
zullen buiten dese stad enige stukken
de tegenwoordige nering aangaande moge
reeden, drapieren of sulks doen doen en zullen
ook zoodanige stukken buiten de stad ge-
reed binnen derselwe mogen worden inge-
maakt tenzij in volen conroyen of verwen
ens.

Resolucie van de Raasjen (A. 17. 11)

De Raasjen zullen niet langer geschoren worden dan op 32 ellen en niet korter dan op 28 ellen (Keuren en ordonantien op 14 Boeden van de Raasjen binnen Delft met de groote klerk van het Stadhuis gepubliceert.)